

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

K. Vrana — D. Bodiš — K. Lopašovský: **Regionálne zhodnotenie acidity snehovej pokrývky na území Slovenska v rokoch 1976—1985** [Bratislava 17. 9. 1986]

Dlhodobé sledovanie (1976—1985) kvality snehovej pokrývky na 44 lokalitách Slovenska prinieslo významné výsledky z hľadiska poznania acidity roztokov, ktoré vznikajú pri jarnom topení snehu. Zistilo sa široké rozmedzie hodnôt pH snehových roztokov (3,70—9,40) pri $n = 413$, ale vodohospodársky a ekologicky závažným je hlavne poznatok, že 49,4 % vzoriek malo pH pod 4,4, t. j. obsahovalo voľné minerálne kyseliny, pričom viac ako 10 % vzoriek malo pH menšie ako 4,0. 37,5 % vzoriek malo pH v rozmedzí 4,4—5,6 a 13,1 % vzoriek malo hodnotu pH vyššiu. Extrémne vysoké hodnoty pH sa namerali hlavne na lokalitách priamo vystavených alkalickým úletom (Zádielska dolina — max. pH 9,4, Plešivec — max. pH 8,7, Dedinky — max. pH 7,9), resp. na niektorých lokalitách nížinného charakteru (Nitra-Zobor — max. pH 8,2 a Skalica — max. pH 7,8). Najnižšie priemerné hodnoty pH počas skúmaných 10 rokov sa zaznamenali na lokalite Ošcadnica (4,26), Vrátna dolina (4,27), Opavská hora (4,32), Banský Studenec (4,34), Donovaly (4,36), Podhradie pri Novákoch (4,39),

Ružomberok (4,42), Lupčianska dolina (4,42) a Dukla (4,43), najvyššie v Zádielskej doline (6,51), Bratislave-Slovnafte (5,79), Patinciach (5,67), Plešivci (5,32), Dedinkách (5,23), Vojanoch (5,16), Skalici (5,03), Rochovciach a v Lokci (5,01). Najvyššia acidita snehu sa viaže na tie stredohorské oblasti (400—850 m n. m.), ktoré sú relatívne málo kontaminované prašnou depozíciou, čoho prejavom je aj veľmi nízka celková mineralizácia snehu na týchto lokalitách (pod 15 mg.l⁻¹). Výnimkou sú oblasti v tesnej blízkosti väčších zdrojov znečisťovania. Vo väčšine vyššie situovaných lokalít v horských oblastiach (približne nad 850 m n. m.) pozorujeme relatívny pokles acidity snehu (pH v priemere 4,7—5,1). Priaznivo tu pôsobí geologická stavba Západných Karpát, kde v jadrových pohoriach sú na magmatických a metamorfovaných silikátových horninách uložené karbonátové horniny, čo vytvára prirodzené predpoklady pre produkciu alkalizujúcich prachových častíc v dôsledku mechanického zvetrávania hornín. Výraznú alkalizáciu snehových roztokov najnižšie položených lokalít nachádzajúcich sa najbližšie k väčším zdrojom znečisťovania ovzdušia spôsobuje rozpúšťanie prachových častíc zväčša antropogénneho pôvodu za súčasného výrazného zvyšovania celkovej mineralizácie týchto roztokov (nad 30 mg.l⁻¹).